

Vergadering van de gemeenteraad van 12 februari 2014

Portefeuillehouder : H.W.J. Coolen

Behandelend ambtenaar : Joke Jongeling

Nummer raadsvoorstel: RAD-000930

Doorkiesnummer : (0495) 575 265

Agendapunt: 10

ONDERWERP

Vaststellen Monumentenbeleidsplan 2014.

AANLEIDING EN DOELSTELLING

De vorige nota 'Gemeentelijk monumentenbeleid' dateert van 2001. Alle hieruit voortkomende actiepunten zijn gerealiseerd of in gang gezet. Het is daarom tijd voor een nieuw Monumentenbeleidsplan.

PROBLEEMSTELLING

Het is nodig monumentengegevens te actualiseren en het beleid te herijken. Tevens dient rijksbeleid op gebied van ruimtelijke ordening en Modernisering van de Monumentenzorg (MoMo) te worden geïmplementeerd.

OPLOSSINGSRICHTINGEN

Inhoud Monumentenbeleidsplan

Het bijgevoegde Monumentenbeleidsplan 2014 verwoordt het nieuwe beleid gebaseerd op de actuele wet- en regelgeving en de ervaringen in Weert. Samengevat komt dit neer op:

- A. Het vergroten van het maatschappelijk draagvlak via een actieplan voor de beleving van cultuurhistorie met:
 - a. Een actieve communicatieparagraaf en pr,
 - b. Zichtbaar en beleefbaar maken van bestaande kwaliteiten,
 - c. Ontsluiten van informatie,
 - d. Aandacht voor educatie en jeugd,
 - e. Relatie met recreatie en toerisme,
- B. Verankeren van cultuurhistorie in bestemmingsplannen
- C. Verminderen van regeldruk en versnellen van de afhandeling van een omgevingsvergunning voor monumenten door bepaalde voorwaarden ambtelijk af te doen,
- D. Samenstellen van een evenwichtige en representatieve lijst van gemeentelijke monumenten en gezichten door het uitvoeren van onderzoek, dat leidt tot het aanwijzen van nieuwe monumenten en/of intrekken van bestaande aanwijzing,
- E. Behoud van historische massa en karakteristiek aanzien door het invoeren van:
 - a. Maatregelen bij het nalaten van onderhoud aan monumenten,
 - b. Een omgevingsvergunning voor de activiteit sloop in gemeentelijk beschermde stads- en dorpsgezichten,
- F. Stimuleren van sober en doelmatig onderhoud door subsidiëring en zelf als eigenaar afdoende onderhoud plegen,
- G. Stimuleren van herbestemming door het verlenen van medewerking en faciliteren,
- H. Voorbereiden op wijzigende wet- en regelgeving door kennis te vergaren en alle betrokken disciplines samen te brengen,
- I. Adequate handhaving bij monumenten en gezichten door cultuurhistorie hierbij zwaar mee te wegen.

Al deze punten zijn nader toegelicht in bijgaand beleidsplan en voorzien van actiepunten en een uitvoeringsprogramma. In aanvulling hierop dient nog het volgende te worden opgemerkt.

Ad C. Vermindering regeldruk

Op 17 september 2013 besloot het college van B&W ambtelijk afwikkeling van monumentenplannen mogelijk te maken, net zoals deze voor bepaalde bouwplannen geldt. Dit betreft de volgende gevallen:

- Indien de aanvraag omgevingsvergunning geheel volgens het door de Monumenten-welstandscommissie goedgekeurde vooroverleg omgevingsvergunning is uitgewerkt en
- Bij aanvragen waarbij de Monumenten-welstandscommissie een voorwaarde heeft verbonden aan de goedkeuring, aan welke voorwaarde bij de indiening van de gewijzigde aanvraag omgevingsvergunning volledig is voldaan.

Hiermee is versnelde doorlooptijd en enige vermindering van regeldruk gerealiseerd.

Ad E. a. Onderhoud aan monumenten

Tijdens de informatieavond op 3 oktober 2013 is dit punt toegelicht. Ingestemd is met het voorbereiden van de aanpassing van de Erfgoedverordening en deze in dezelfde raadsvergadering vast te stellen. Dit betreft maatregelen tegen het nalaten van onderhoud waardoor een monument gevaar loopt. Dit is opgenomen bij de aanpassingen van de Erfgoedverordening die uw raad separaat wordt voorgelegd.

Ad E. b. Sloopvergunning invoeren

Door het afschaffen van de monumentenvergunning voor stads- en dorpsgezichten bij de laatste wijziging van de Erfgoedverordening (februari 2012) is lasten- en regeldrukvermindering gerealiseerd. De eerste ervaring leert inderdaad dat de gewenste vermindering is bereikt. De aparte monumentenvergunning met toetsing door de Monumenten-welstandscommissie is vervallen. Toetsing van bouwplannen en reclames door de welstandscommissie blijkt afdoende. Enig manco dat in de praktijk blijkt, is dat sloop van karakteristieke panden in beschermd gezichten niet kan worden voorkomen, tenzij het een monument betreft. Sinds de invoering van nieuwe regelgeving rond sloop per 1 april 2012 is een melding hierbij voldoende. Er moet worden voldaan aan technische en veiligheidseisen, maar tegen sloop op zich kan geen bezwaar worden gemaakt. Onevenredig verlies van cultuurhistorische waarden en samenhang van het beschermd gezicht wordt voorkomen door invoering van een vergunning voor sloop van panden gelegen in een gemeentelijk beschermd stads- of dorpsgezicht. Deze aanpassing is opgenomen in de Erfgoedverordening 2014 die uw raad separaat wordt voorgelegd.

Aanpassingen op het conceptplan

- Geen zienswijzen op concept

Het concept Monumentenbeleidsplan heeft vanaf 9 oktober tot en met 20 november 2013 ter inzage gelegen. Hierop zijn geen zienswijzen ingekomen, zodat hierom geen wijzigingen zijn aangebracht.

Er zijn wel enkele ambtelijke aanpassingen, de commissie cultuurhistorie heeft een advies uitgebracht en de raadscommissies Welzijn en Ruimtelijk ordening hebben een vraag gesteld.

- Ambtelijke wijzigingen

De tekst van het Monumentenbeleidsplan is geactualiseerd. Zo is inmiddels bekend dat de gemeente Weert het gouden certificaat ontving bij de Europese Entente Florale 2013 en is op 11 december 2013 de Structuurvisie vastgesteld.

Daarnaast zijn enkele punten aangescherpt. Dit betreft enerzijds de mogelijkheden die bestemmingsplannen bieden voor bescherming van monumentale waarden. Daar wordt momenteel nog niet optimaal gebruik van gemaakt. Toch is dit juist de bedoeling van de wetgever bij de invoering van de Modernisering van de Monumentenzorg (MoMo), het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) en het toekomstige Omgevingsplan.

Anderzijds is toegevoegd het ontwikkelen van richtlijnen voor de beoordeling van monumenten en plannen in beschermd gezichten. Deze functioneren, net zoals de welstandscriteria, als steun bij de planontwikkeling door de initiatiefnemer en als hulpmiddel bij de toetsing.

- Advies commissie Cultuurhistorie

Het integrale verslag van de commissie Cultuurhistorie d.d. 19 september 2013 is als bijlage bijgevoegd. Deze commissie is een adviescommissie van uw college op het gebied van monumenten en archeologie.

Voor de vaststelling van het Monumentenbeleidsplan zijn de volgende punten van belang.

1. De commissie adviseert alle plannen in de beschermde gezichten voor te leggen aan de Monumenten-welstandscommissie (in plaats van aan de Welstandscommissie). De Welstandscommissie dient er op te worden geattendeerd dat alle voorgelegde plannen er toe doen, omdat alleen de plannen in bijzondere gebieden aan hen worden voorgelegd.
2. De commissie wijst er op dat bij actiepunt 28 strijdige belangen kunnen ontstaan tussen natuur en cultuur.
3. Naar aanleiding van ervaringen bij monumentenplannen (o.a. Lutenakkersteeg 3 en Ittervoortweg 104) adviseert de commissie de gemeente bij ingrijpende verbouwingen nauw betrokken te blijven bij de uitvoering en deze deskundig te begeleiden, zeker bij zelfwerkzaamheid van de initiatiefnemers.

Ad 1

De commissie heeft afgelopen jaar geconstateerd dat bij de uitvoering van plannen in beschermde gezichten (vooral de binnenstad) het belang van cultuurhistorie niet die zwaarte kreeg die de commissie hier zelf aan toekent. Daarom adviseert de commissie alle plannen in beschermde gezichten niet aan de Welstandscommissie ter advisering voor te leggen, maar aan de Monumenten-welstandscommissie.

Het was echter de uitdrukkelijke wens van uw raad om tot lastenverlichting te komen door het afschaffen van de monumentenvergunning in de beschermde gezichten. De door de commissie voorgestelde gang van zaken zou uw besluit te niet doen.

Met het oog op consistent beleid hebben wij besloten dat het niet raadzaam is gehoor te geven aan dit advies. Deze signalering wordt wel betrekken bij de evaluatie van het welstandbeleid komend voorjaar. Wij zullen bij de Welstandscommissie het cultuurhistorisch belang van de beschermde gezichten onder de aandacht brengen. De nog te ontwikkelen criteria voor toetsing van plannen in beschermde gezichten zullen behulpzaam zijn de belangen van cultuurhistorie mee te wegen bij de welstandsbeoordeling.

Ad 2

Actiepunt 28 van de conceptnota betreft de cultuurhistorische waarde van het landschap. Plannen voor natuurontwikkeling kunnen op gespannen voet staan met de cultuurhistorische waarden van ontginningsgebieden. Zo hebben ook de vroeg 20^e-eeuwse ontginningen en de ruilverkaveling bijgedragen aan het landschap en hebben die hun waarde. Deze waarden dienen te worden geïnventariseerd, gewaardeerd en eventueel beschermd. De nota is in deze zin aangevuld. Een onderzoek naar landschappelijke waarden staat gepland voor 2014.

Ad 3

Recent zijn kansrijke plannen ontwikkeld voor monumentale boerderijen die in slechte tot zeer slechte staat verkeren. Met het uitvoeren van die plannen worden de bestaande cultuurhistorische waarden behouden en versterkt. Dit is niet alleen een grote winst voor het monumentenbestand van Weert, de monumenten hebben ook uitstraling op het omliggende buitengebied. Papier is echter geduldig en de plannen vallen of staan met een goede uitvoering. Momenteel is echter niet de capaciteit aanwezig om uitvoering van deze plannen intensief te begeleiden.

Wij hechten belang aan deskundige uitvoering van deze restauratieplannen en hebben besloten prioriteit te geven aan begeleiding binnen de bestaande formatie.

• Afsprakenlijst raadsinformatie 3 oktober 2013

Tijdens de informatiebijeenkomst met de raadscommissies Welzijn en RO op 3 oktober 2013 is de volgende vraag naar voren gekomen. Hoe gaat de gemeente om met eigenaren die niet draagkrachtig genoeg zijn om hun monument te onderhouden? Dit in relatie tot de aanpassing van de Erfgoedverordening, waarbij ook het passief nalaten van onderhoud verboden is.

De gemeente gaat pas over tot handhaving als ernstige schade dreigt voor de monumentale waarde of als het monument in zijn voortbestaan wordt bedreigd.

Opgemerkt moet worden dat vroegtijdig onderhoud van onder andere goten, hemelwaterafvoeren en dakbedekking hoge kosten in een later stadium kan voorkomen. Het is dus zaak eigenaren goed te informeren en behulpzaam te zijn bij het maken van onderhoudsplannen. Uiteraard kan voor

dergelijke werkzaamheden subsidie worden verleend. Hiervoor is structureel in de begroting een post ad € 32.000,- opgenomen.

Nader uitgewerkte hoofdstukken

Naast de hierboven beschreven aanpassingen diende het uitvoeringsprogramma te worden aangevuld, evenals de financiële paragraaf. Deze aanvullingen worden hieronder nader toegelicht.

- **Uitvoeringsprogramma**

Alle beleidskeuzes zijn in thema's gerangschikt en van acties, prioriteit, mensuren en kosten voorzien. Samenvattend wordt ingezet op:

1. een helder kader voor erfgoedbeleid,
2. actief beheer van het cultureel erfgoed,
3. integratie van cultuurhistorie in ruimtelijk beleid en
4. het uitdragen en beleefbaar maken van cultuurhistorisch erfgoed.

Het jaar 2014 wordt hierbij gezien als scharnierjaar. Binnen de voor dit jaar al vaststaande budgetten worden enkele activiteiten voorgesteld. Dit betreft het uitreiken van een Monumenten- of Erfgoedprijs, het maken van een Facebook-pagina voor de Weerter monumenten en een extra feestelijke Open Monumentendag in het teken van 600 jaar Weert. Tevens wordt ingezet op een pilotproject voor het verder integreren van cultuurhistorie in bestemmingsplannen bij het eind 2014 vast te stellen bestemmingsplan voor de woonwijken.

- **Personele en financiële onderbouwing**

Vanaf 2015 kan, bij het opnemen van een extra budget van € 20.000,- in de begroting over de jaren 2015 t/m 2017 en € 10.000,- voor de jaren 2018 t/m 2020, de wettelijk verplichte opname van cultuurhistorie in ruimtelijke plannen worden gerealiseerd. Dit is inclusief de benodigde inventarisaties en waardestellingen. Deze kosten worden opgenomen bij de prioriteitstelling bij het opstellen van de eerstvolgende begroting, zodat integrale afweging plaatsvindt.

COMMUNICATIE

Vaststelling van het Monumentenbeleidsplan 2014 wordt gepubliceerd en er wordt een informatiebijeenkomst gehouden. Hierbij wordt de Erfgoedverordening 2014 betrokken.

EVALUATIE

Voortgang en evaluatie vindt u in het Monumentenjaarverslag.

ADVIES RAADSCOMMISSIE

- Het advies van de raadscommissie Welzijn is:
 - ◆ voorstel rijp voor behandeling in de raad;
agenderen als hamerstuk.
- Nadrukkelijke en/of afwijkende standpunten fracties:
 - ◆ Geen.

VOORSTEL COLLEGE

Besluiten om het Monumentenbeleidsplan 2014 vast te stellen.

Bijbehorend ontwerpraadsbesluit bieden wij u hierbij ter vaststelling aan.

Burgemeester en wethouders van Weert,
de secretaris, de burgemeester,

M.H.F. Knaapen

A.A.M.M. Heijmans

Nummer raadsvoorstel: RAD-000930

RAADSBESLUIT

De raad van de gemeente Weert,

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders van 7 januari 2014;

b e s l u i t :

het Monumentenbeleidsplan 2014 vast te stellen.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 12 februari 2014.

De griffier,

De voorzitter,

M.H.R.M. Wolfs-Corten

A.A.M.M. Heijmans